

Remissvar Behörighetsgivande och högskoleintroducerande utbildning (promemoria U2018/02165/UH)

Valideringsdelegationen 2015–2019 har i uppdrag att följa, stödja och driva på ett samordnat utvecklingsarbete inom valideringsområdet. Delegationens ledamöter representerar branscher och parter inom arbetslivet samt berörda myndigheter.

I detta remissvar lämnas synpunkter på Utbildningsdepartementets promemoria med förslag till ny förordning om behörighetsgivande och högskoleintroducerande utbildning. Remissvaret har författats av Valideringsdelegationens kansli och avspeglar delegationens bedömningar i delbetänkandet Validering i högskolan – för tillgodoräknande och livslångt lärande (SOU 2018:29).

Nya ramar för högskoleintroducerande och högskoleförberedande utbildningar (avsnitt 4.1)

I remisspromemorian konstateras att de nuvarande regelverken inte är ändamålsenliga och att det finns behov av en ökad flexibilitet, bland annat genom möjligheter att kombinera kurser som är högskoleintroducerande med kurser som leder till grundläggande och särskild behörighet. Förslaget innebär att de två nuvarande förordningarna (collegeförordningen och basårsförordningen) upphävs och ersätts med en ny förordning.

Valideringsdelegationens kansli tillstyrker i huvudsak förslaget till ny förordning. Det är positivt att den föreslagna regleringen ger större kombinationsmöjligheter som kan förenkla övergången mellan olika utbildningsformer och minska risken för omstarter för den enskilde. I de följande avsnitten förordar vi några förtydliganden/kompletteringar.

Utbildning som leder till särskild behörighet (avsnitt 4.2.2)

Utbildningsdepartementet föreslår att den som fullgjort en utbildning som ska ge särskild behörighet ska ha rätt att bli antagen till en eller flera utbildningar som han eller hon kompletterat sin särskilda behörighet för. Vi ställer oss bakom att en sådan rättighet ersätter det nuvarande kravet på att den som antas till en basårsutbildning samtidigt ska antas till efterföljande utbildning. En platsgaranti framstår som mer ändamålsenligt både för lärosätets planering av utbildningen och för den studerandes möjligheter att göra väl underbyggda utbildningsval. Det är också positivt att kravet på att basårsutbildning endast får anordnas vid brist på behöriga sökande tas bort. Vidare instämmer vi i att behov av arbetskraft inom området bör kvarstå som krav för att anordna basårsutbildning.

I förslaget anges att den studerandes rätt att bli antagen till efterföljande utbildning ska gälla *inom högst två år* efter att basårsutbildningen slutförts. Här anser vi att det behövs ett **förtydligande** i förordningen. Det bör anges att **lärosätena ska erbjuda plats på en efterföljande utbildning direkt efter avslutad basårsutbildning** om den studerande önskar detta. Utan en sådan skyldighet för högskolan att erbjuda plats kan den studerande drabbas av oönskat studieuppehåll i upp till två år. Den nya regleringen som föreslås i remisspromemorian riskerar att leda till att syftet – att åstadkomma s.k. sömlösa övergångar – motverkas i stället för att främjas.

Stärkt juridisk status för studerande (avsnitt 4.3)

I promemorian föreslås att vissa gynnande bestämmelser i högskoleförordningen ska vara tillämpliga på studeranden enligt den nya förordningen. Valideringsdelegationen välkomnar förslaget. För de studerandes möjligheter till validering av tidigare förvärvade kunskaper och färdigheter är det av särskild betydelse att bestämmelserna om tillgång till studievägledning och bestämmelserna avseende tillgodoräknande blir tillämpliga.

Vi bedömer att den föreslagna regleringen kan bli av stort värde, inte minst för personer som har påbörjade men inte avslutade högskolestudier från andra länder. Dessa personer får med förslaget rätt att få sitt tidigare lärande bedömt för tillgodoräknande. Högskolans prövning av en students kunskaper och färdigheter för tillgodoräknande ska göras i förhållande till den utbildning som studenten önskar få tillgodoräkna sig. En studerande på en högskoleintroducerande och behörighetsgivande utbildning bör därmed

kunna ansöka om tillgodoräknande också för annan högskoleutbildning, inte enbart för tillgodoräknande inom den utbildning som han eller hon är antagen till. Tiden i en högskoleintroducerande och behörighetsgivande utbildning kan därmed användas för att samtidigt validera tidigare förvärvat kunnande, vilket skulle bidra till en snabbare etablering på arbetsmarknaden. Högskolans prövning av tillgodoräknande kan också avsevärt förbättra den studerandes möjligheter att fatta välgrundade beslut om sina fortsatta studier.

Valideringsdelegationen välkomnar också att beslut avseende bland annat tillgodoräknande ska kunna överklagas av studeranden enligt den nya förordningen. Rätten att överklaga en högskolas beslut avser studenter i högskoleutbildning. Om andra grupper ska omfattas, som i detta fall studeranden på högskoleförberedande utbildningar, behöver detta framgå av annan lag eller förordning. I 13 § i förslaget till författningstext (avsnitt 1) **saknas dock en hänvisning till högskoleförordningens 12 kap.**

Överklagande. Det framgår alltså inte av förslaget till förordning att beslut avseende tillgodoräknande, anstånd och studieuppehåll ska kunna överklagas av studerande. Vi förutsätter att rätten att överklaga en högskolas beslut om bland annat tillgodoräknande blir tydligt uttryckt i förordningen.

Med vänliga hälsningar

Anders Ferbe

Ordförande, Valideringsdelegationen 2015–2019

/Elin Landell

Valideringsdelegationens kansli